

Metrologija i merni računarski sistemi

Domaći zadatak (1/2008)

Ako su X i Y nezavisne neprekidne slučajne promenljive sa gustinama f_X i f_Y respektivno, tada se gustina raspodele njihovog zbira nalazi kao konvolucija funkcija f_X i f_Y :

$$f_{X+Y} = \int_{-\infty}^{+\infty} f_X(x) f_Y(t-x) dx = \int_{-\infty}^{+\infty} f_Y(y) f_X(t-y) dy$$

1. Maksimalno odstupanje serije otpornika, iste nominalne otpornosti $R = 100 \Omega$, prema deklaraciji proizvođača iznosi 5Ω .
Korišćenjem programa MATLAB, generisati gustinu raspodele otpornosti jednog otpornika uzorkovanjem iz odgovarajuće raspodele i prikazati je u vidu histograma. Voditi računa o osobini normiranosti gustine raspodele. Prikazati gustinu raspodele ekvivalentne otpornosti redne (ili paralelne) veze i ovakvih otpornika ($i = 2, 3, 5, 10, 50$) u vidu histograma, direktnim uzorkovanjem iz odgovarajućih raspodela pojedinačnih otpornika u vezi. Na grafiku za rednu vezu 50 otpornika pored histograma prikazati i gustinu odgovarajuće normalne raspodele. Rezultate prokomentarisati.
2. Maksimalno odstupanje dva otpornika, nominalnih otpornosti $R_1 = 100 \Omega$ i $R_2 = 300 \Omega$, prema deklaraciji proizvođača iznosi 8Ω . Otpornici su vezani redno.
U teorijskom delu zadatka, analitičkim putem (korišćenjem teoreme o gustini raspodele zbira nezavisnih slučajnih promenljivih) odrediti gustinu raspodele ekvivalentne otpornosti veze.
Potom, korišćenjem programa MATLAB, generisati gustine raspodele otpornosti pojedinačnih otpornika uzorkovanjem iz odgovarajućih raspodela i prikazati ih u vidu histograma. Voditi računa o osobini normiranosti gustine raspodele. Prikazati gustinu raspodele ekvivalentne otpornosti redne veze u vidu histograma, direktnim uzorkovanjem iz odgovarajućih raspodela pojedinačnih otpornika u vezi.
3. Maksimalno odstupanje serije otpornika, iste nominalne otpornosti $R = 100 \Omega$, prema deklaraciji proizvođača iznosi 5Ω . Dva ovakva otpornika vezana su redno.
U teorijskom delu zadatka, analitičkim putem (korišćenjem teoreme o gustini raspodele zbira nezavisnih slučajnih promenljivih) odrediti gustinu raspodele ekvivalentne otpornosti veze.
Potom, korišćenjem programa MATLAB, generisati gustine raspodele otpornosti pojedinačnih otpornika uzorkovanjem iz odgovarajućih raspodela i prikazati ih u vidu histograma. Voditi računa o osobini normiranosti gustine raspodele. Odrediti gustinu raspodele ekvivalentne otpornosti redne veze kao konvoluciju generisanih raspodela pojedinačnih otpornika u vezi.
4. Maksimalno odstupanje (proširena nesigurnost) serije generatora jednosmernog napona, iste nominalne elektromotorne sile $E = 10 \text{ V}$, prema deklaraciji proizvođača iznosi $0,6 \text{ V}$ i odgovara normalnoj raspodeli sa koeficijentom proširenja $K = 2$.
Korišćenjem programa MATLAB, generisati gustinu raspodele elektromotorne sile jednog generatora uzorkovanjem iz odgovarajuće raspodele i prikazati je u vidu histograma. Voditi računa o osobini normiranosti gustine raspodele. Prikazati gustinu raspodele redne veze i ovakvih generatora ($i = 2, 3, 5, 10, 50$) u vidu histograma, direktnim uzorkovanjem iz odgovarajućih raspodela pojedinačnih generatora u vezi. Na grafiku za rednu vezu 50 generatora pored histograma prikazati i gustinu odgovarajuće normalne raspodele. Rezultate prokomentarisati.

5. Kod gasnih odvodnika prenapona, koji se koriste kao zaštitne komponente u visokonaponskoj tehnici, dinamički probojni napon ponaša se kao slučajna veličina, koja u zavisnosti od vrednosti proizvoda pd (p je pritisak u komori, d je međuelektrodno rastojanje) pripada duploeksponencijalnoj ili Weibul-ovoj raspodeli. Gustina Weibul-ove raspodele ima oblik:

$$f(x; k, \lambda) = \frac{k}{\lambda} \left(\frac{x}{\lambda} \right)^{k-1} e^{-(x/\lambda)^k}, \quad x > 0$$

$$f(x; k, \lambda) = 0, \quad x \leq 0$$

gde su $k > 0$ i $\lambda > 0$ parametri raspodele.

Korišćenjem programa MATLAB, generisati gustinu raspodele slučajne promenljive 'dinamički probojni napon' jednog odvodnika uzorkovanjem iz Weibul-ove raspodele sa vrednostima parametara $k = 2$ i $\lambda = 0,7$ i prikazati je u vidu histograma. Voditi računa o osobini normiranosti gustine raspodele. Prikazati gustinu raspodele redne veze i ovakvih odvodnika ($i = 2, 3, 5, 10, 50$) u vidu histograma, direktnim uzorkovanjem iz odgovarajućih raspodela pojedinačnih odvodnika u vezi. Na grafiku za rednu vezu 50 odvodnika pored histograma prikazati i gustinu odgovarajuće normalne raspodele. Rezultate prokomentarisati.

Domaći zadatak (2/2008)

1. Linerana regresija (opšta, polinomska, optimalna prava, ocene parametara, intervali poverenja). Nalaženje optimalne prave i određivanje kvaliteta fitovanja u programima Origin i MATLAB.
2. Manipulisanje demonstracionim programom u okviru Statistical Toolbox-a programa MATLAB, koji se pokreće komandom `disttool`.